

OPINIE SEPARATĂ

expusă în temeiul art.27 alin.(5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.67 din Codul jurisdicției constituționale

La 16 aprilie 2010 Curtea Constituțională a examinat în ședință plenară chestiunea privind revizuirea Hotărîrii Curții Constituționale nr.16 din 28.05.1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărîrii nr.39 din 09.07.2001 „Privind revizuirea Hotărîrii Curții Constituționale nr.16 din 28.05.1998 cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova”.

Drept temei pentru revizuirea Hotărîrii nr.16 din 28.05.1998 a servit Decizia Curții Constituționale din 16 aprilie 2010 privind oportunitatea revizuirii acesteia din oficiu, în conformitate cu art.72 alin.(1) lit.b) din Codul jurisdicției constituționale.

Prin prezenta, îmi exprim dezacordul cu decizia Curții Constituționale.

În decizia de acceptare a propunerii de revizuire a Hotărîrii nr.16 din 28.05.1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” Curtea Constituțională a subliniat că adoptarea Hotărîrii de revizuire nr.39 din 9 iulie 2001 a fost determinată de cauza Pellegrin c. Franței din 08.12.1999, fapt prin care Curtea și-a adus propria jurisprudență în corespundere cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), iar modificarea ulterioară a jurisprudenței CEDO prin cauza Vilho Eskelinen ș.a. c. Finlandei din 19.04.2007 obligă Curtea Constituțională „să-și schimbe jurisprudența în corespundere cu jurisprudența CEDO”.

Această constatare este incorectă și nu rezultă din textul Hotărîrii Curții Constituționale nr.39 din 9 iulie 2001.

La 28 mai 1998, la sesizarea Curții Supreme de Justiție, Curtea Constituțională a interpretat art.20 din Constituție (Hotărîrea nr.16 din 28.05.1998).

La 10 februarie 2000 Parlamentul a adoptat Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV. În legătură cu acest fapt, la 9 iulie 2001, Curtea Constituțională a revizuit Hotărîrea nr.16 din 28 mai 1998 și a subliniat că: „avînd în

vedere că constatările cuprinse în pct.4 din partea descriptivă și în pct.1 din dispozitivul Hotărîrii Curții Constituționale nr.16 din 28.05.1998 au condus la apariția unor coliziuni și dificultăți la aplicarea Legii contenciosului administrativ, Curtea consideră necesar să le revizuiască”.

Astfel, nici în cazul Hotărîrii Curții Constituționale nr.16 din 28 mai 1998, nici în cel al Hotărîrii de revizuire nr.39 din 9 iulie 2001 Curtea Constituțională, interpretînd art.20 din Constituție, nu a aplicat acte normative, ale căror prevederi ar fi fost modificate ulterior. Mai mult, în procesul de fundamentare a Hotărîrii nr.39 nu a fost invocată nici jurisprudența CEDO, modificată anterior.

În opinia mea, Curtea Constituțională nu era în drept să dispună revizuirea Hotărîrii sale privind interpretarea art.20 din Constituție, deoarece nu întrunește circumstanțele stipulate în art.72 alin.(1) lit.b) din Codul jurisdicției constituționale, care prevede că „revizuirea hotărîrii se efectuează în cazul în care se modifică prevederile Constituției, ale legilor și ale altor acte normative **în al căror temei a fost pronunțată hotărîrea**”.

Concluzia Curții, potrivit căreia „modificarea jurisprudenței CEDO echivalează cu modificarea actelor normative” este greșită. În viziunea mea, nu în toate cazurile jurisprudența CEDO devine parte a dreptului intern și nu poate genera revizuirea hotărîrilor Curții Constituționale.

Nu sînt de acord nici cu concluziile expuse în Hotărîrea nr.10 din 16 aprilie 2010 „Cu privire la revizuirea Hotărîrii Curții Constituționale nr.16 din 28.05.1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituție” în redacția Hotărîrii nr.39 din 09.07.2001 „Privind revizuirea Hotărîrii Curții Constituționale nr.16 din 28.05.1998 cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova”.

După cum rezultă din partea descriptivă a Hotărîrii nr.39 din 9 iulie 2001, pot fi supuse controlului constituționalității actele, care prin trăsăturile lor specifice (adoptate sau emise de o autoritate publică, cu caracter coercitiv, general și obligatoriu) sînt acte normative. Actele administrative cu caracter individual, emise de o autoritate publică în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele

constituționale sau legislative, fiind acte juridice care nu conțin norme de drept, reprezentând norme cu caracter personal, cu efecte juridice unice, aplicabile doar unui singur caz și, prin urmare, neobligatorii publicului general, nu pot face obiect al controlului constituționalității la sesizarea subiecților abilitați cu acest drept, însă ele pot fi supuse controlului legalității de către instanța judecătorească în condițiile legii. Procedura de jurisdicție constituțională constă în activitatea de verificare a conformității actelor normative ce conțin norme de drept cu Constituția Republicii Moldova, având drept scop realizarea principiului supremației Constituției.

Astfel, prin hotărârea în cauză Curtea a exceptat de la controlul de constituționalitate actele administrative cu caracter individual, iar în partea dispozitivă a concretizat care sunt aceste acte administrative.

Invocând jurisprudența CEDO, și anume cauza Vilho Eskelinen ș.a. c. Finlandei din 19.04.2007, care, în opinia Curții, este relevantă în cauza privind controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr.30-XVIII din 4 martie 2010 „Privind eliberarea din funcție a Președintelui Curții Supreme de Justiție”, Curtea a hotărât să revizuiască hotărârea privind interpretarea art.20 din Constituție, să-și schimbe propria jurisprudență și să supună controlului constituționalității actele administrative cu caracter individual, emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, ce țin de alegerea, numirea și destituirea **din funcții publice a persoanelor oficiale de stat, exponente ale unui interes public deosebit, numite pe durata mandatului**. Aceste acte administrative cu caracter individual vor fi supuse controlului constituționalității la sesizarea subiecților abilitați cu acest drept, „dar trebuie să fie examinate numai în aspect formal, prin stabilirea competenței autorității publice centrale de a emite actul individual și respectării procedurii de adoptare, fără să fie examinate circumstanțele de fapt ale cauzei”.

În opinia mea, această concluzie a Curții Constituționale contravine direct prevederilor art.31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(2) și (3),

art.6 alin.(1) și (2) din Codul jurisdicției constituționale, potrivit căroră Curtea Constituțională examinează chestiuni ce țin de competența sa, în exclusivitate probleme de drept.

Nu sînt de acord nici cu argumentele din hotărîre, potrivit căroră drept motiv pentru revizuirea Hotărîrii Curții Constituționale privind interpretarea art.20 din Constituție a servit de asemenea faptul că Parlamentul nu a adoptat o lege, prin care să concretizeze „care persoane oficiale de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit, cad sub incidența acestor prevederi”.

Neadoptarea de către Parlament a unei astfel de legi nu îndreptățește Curtea Constituțională să supună controlului constituționalității actele administrative cu caracter individual și, cu atît mai mult, nu poate servi drept temei pentru revizuirea Hotărîrii Curții Constituționale privind interpretarea art.20 din Constituție.

În opinia mea, o astfel de lege este necesară pentru instanțele de contencios administrativ la aplicarea art.4 lit.a) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV, care specifică actele exceptate de la controlul judecătoresc.

Adresa Curții Constituționale a fost înaintată Parlamentului în legătură cu controlul constituționalității unor prevederi din această lege, inclusiv a prevederilor art.4 lit.a), expus într-o nouă redacție.

De altfel, în Hotărîrea nr.46 din 21 noiembrie 2002, Curtea Constituțională, argumentînd constituționalitatea art.4 lit.a) din Legea nr.793-XIV în redacția Legii nr.726-XV, s-a condus de concluziile din Hotărîrea nr.39 din 9 iulie 2001. Curtea Constituțională a subliniat că „actele administrative cu caracter individual în privința unor categorii de persoane oficiale de stat nu pot face obiect al controlului constituționalității la sesizarea subiecților abilitați cu acest drept și nu contrazic principiul statuat de art.20 din Constituție – accesul liber la justiție, deoarece aceste reguli rezultă din necesitatea îmfăptuirii unor acțiuni exclusiv politice, care nu comportă un litigiu de muncă. Numirea persoanelor oficiale de stat într-o funcție publică este întotdeauna rezultatul voinței politice unilaterale a Parlamentului, Președintelui țării sau a Guvernului, ele fiind alese sau numite în funcție, și nu

încadrate în temeiul legii civile, aceeași regulă a unilateralității aplicându-se simetric și în cazul destituirii lor”.

Aceste concluzii vin în contradicție cu Hotărîrea nr.10 din 16 aprilie 2010, Curtea le-a lăsat, însă, fără atenție.

În concluzie țin să reiterez că Curtea Constituțională nu a avut temei juridic de a revizui Hotărîrea Curții Constituționale nr.16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărîrii nr.39 din 9 iulie 2001 privind revizuirea Hotărîrii Curții Constituționale nr.16 din 28.05.1998, iar prin instituirea dreptului de a efectua controlul constituționalității actelor administrative cu caracter individual în privința persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit Curtea și-a depășit limitele de competență.

Elena SAFALERU,
 judecător al Curții Constituționale

16 aprilie 2010